

БРОЈ 10 ЛЕПТА

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

Стање у Русији

Петроград, 9 септембра

Од доласка јапанских трупа код Риге, морал код руске војске знатно је порастао. Не пријатељ, видећи јак руски отпор и познавајући борбене особине јапанске војске, био је принуђен, да обустави офанзиву и да почне рад на утврђивању заузете територије.

До сада је ослобођено већ више села. Не пријатељ ипак врши нападе, који су, по својим резултатима, без икакве вредности.

Петроград, 9 септембра

Нови руски министар војни генерал Вершовски примио је представнике штампе и изјавио им:

»Немачка се узалуд нада да ће револуција ослабити нашу војску. Сви смо ми енергични на послу и ускоро ће наша војска бити од најбољих на свету. Ја тврдим, према документима, о којима не може бити дискусије, а који су јуче изнесени на министарској седници, да је ситуација наших непријатеља, а пре свега Аустрије и Турске, очајна. Данас, више него икада, ми морамо наставити борбу.«

Петроград, 9 септембра.

»Војска и морнарица Слободне Русије« објављује дугачко писмо једне групе руских заробљеника (457 људи) који су се спасли из Немачке. У том писму они су изнели сву беду коју су претрпели док су били у ропству. Совјети у целој Русији, саслушавши ове аргументе, надају се да ће Русија енергичним гласом заштитити руске заробљенике, према којима Немци на тај начин поступају.

Петроград, 9 септембра.

Све фабрике од јуче су понова отпочеле рад. Успех на фронту и решење унутрашње кризе, изазвало је крајње одушевљење код радника. Велики број жена добровољно се јавља на рад у фабрикама.

Са трансбирске железнице истоварава се огромна количина муниције из Јапана. У Русији нема више оскудице у муницији.

Петроград, 9. септ.

Керенски је упутио једну дневну наредбу војсци и флоти. У тој наредби се наређује, мимо осталог:

1. — Да се одмах обустави свака политичка борба у војсци, и да се свима средствима ради на појачању борбене енергије;

2. — Да се транспорт трупа изврши по наредби највише команде;

3. — Да право позивања на одговорност припада искључиво судској власти;

4. — Да се забрањује свако стварање добровољачких институција, које се образују под изговором, да сузбијају контра револуције.

Дневна наредба се завршава уверењем, да ће војска, која је увек показивала верност и потпуно поверење Привременој Влади у последњим тешким данима, разумети, да ће Отаџбина моћи бити спасена само реорганизацијом војске и тесном унијом свих елемената.

Петроград, 9. септ.

Генерал Алексијев дошао је на фронт и тамо је био предмет особитих патриотских манифестација. Алексијев је обишао фронт до првих линија. Свуда је држао утешне говоре војницима, позивајући их на скору реванш, против смртног непријатеља Русије.

Верује се, да ће ускоро и Брусилев отићи на фронт да прими команду. Говори се, да ће Керенски, да би скинуо са себе један део посла, понова поверити генералу Брусилеву највишу команду.

Петроград, 9. септ.

Привремена Влада, сматрајући да је Корниловљев покрет потпуно свршен и да су, према томе, излишне све изузетне мере које су предузете, наредила је да се њихово место генералног војног гувернера у Петрограду, да остане само командант трупа петроградске војне области. На то место постављен је генерал Полковников.

Нова команда има врло широку власт, у питању снабдевања и транспорта.

Петроград, 9. септ.

У целој земљи почеле су активне припреме за изборе Уставотворне Скупштине. Изборни одбори већ су образовани у 19 области.

Петроград, 9. септ.

Велика демократска конференција дефинитивно је утврђена за 12 септембар. На њој ће бити око 700 де-

легата. — Сви су они позвати нарочитим депешама, у којима им се излаже потреба да се удруже све земљачке снаге за организацију одбране земље.

Петроград, 9 септембра

Керенски је решио, да од сада стално буде у главном штабу. Пукови, који су били са Корниловом, вратили су се на фронт.

ВОЈНИЧКА ПЛАТА

Војничка плата одређена је код нас с обзиром на мирнодобске прилике и на обим и цене потреба од пре двадесет година. Па ипак је била толико скромна, да се за њу једва могло да купи игала, конџа и по која лепиња или чаша бозе. Све остале потребе поткрпљивале су се од куће, својим приватним средствима.

Но то није била голема невоља за младе и свеже момке, које је после касарне чекала свадба, и чији живот ни у касарни није био баш неудобан и тежак. Међутим, на садашње ратне прилике и наш изузетан положај у опште, није више могуће да се остане на томе. Потребности су се увећале и поскупеле, приватних средстава нема, живот је непоредљиво тежи, дужности су огромне. Ево разлике: касарна и ров, општи мир и светски рат!

Прописи, којима је нормивана плата, данас су потпуно безпредметни, јер немају никакве везе са стварношћу и са догађајима. Они предвиђају само кратку, мирнодопску службу под заставом, а о рату и не говоре. Сем тога, они одређују плату само за војнике сталног кадра, али не и за резервисте. Чак, по закону о устројству војске, војницима другог позива ни одело не следује.

Дисхармонију законских прописа наспрам данашњих потреба најдежни су још раније увидели и повећали су лањске године војничку плату. Али то повећање већ се одмах показало као недовољно. За тих пет драхми, колико сада износи војничка плата, може се набавити таман толико, колико се у Србији могло набавити за она два-три гроша пређашње војничке плате, или можда и мање. А то је слаба помоћ.

Решење овог питања

не састоји се у томе, да се одржи стари ред ствари, појачан само у одговарајућој пропорцији. Повећање војничке плате треба да се изврши у управној сразмери не само са садашњим повећањем цена потребама него и са проширењем круга тих неопходних војничких потреба. А ово проширење потреба неизбежно је у модерном рату па ма како ваљано снабдевање било. Специјално наш војник, који је иначе врло скроман у потребама, има у овом питању да буде цењен засебним обзирима, јер је у рату дуже него други, и јер је ван своје земље скоро већ две године.

У питање о конкретном решењу и о форми у којој ово има да се спроведе, не упуштамо се овога пута. Мило нам је, што можемо регистровати да су се надлежни већ заинтересовали овим питањем: обавештени смо да је Врховна Команда поднела предлог у овом смислу. Надамо се да ће предлог и од свих осталих фактора бити прихваћен онако, како то заслужује наш наоружани народ, јер ово питање долази на једно од првих места у низу питања, која се сама собом намећу на решење.

ЗВЕЗДИЦЕ

Зашто су са једног места уклоњене неке избеглице, да би се начинило места једној угледнијој породици?
Гаргавтуа

ЛАЈНА АМНЕСТИЈА

Женева, 8. септ.

Аустро-угарски листови врло много пишу о тако званој општој амнестији политичких криваца, коју је потписао цар Карло. У ствари, ова амнестија само је једна превара.

Из Босне и Херцеговине, где је осуђено хиљадама њих за политичке преступе, подне-

сено је на потпис цару за помиловање 43 осуђена, па и они су нарочито пробрани међу онима, који су били најмање окривљени у велеиздајничким процесима у Бања Луци, Биџаку и Сарајеву.

Ни један истакнутији политички човек, од политичара, ни један свештеник није помилован. Најгнуснија насиља и даље се врше над осталим осуђенима, који се лагано воде у смрт. — (Балкан. Агенц.)

НЕМАЧКА И БУГАРСКА

Париз, 9. септ.

Немачка војска, која оперише на румунском фронту, изгледа да је одустала од офанзиве и да је заузела дефанзивни положај. — Главни разлог за ову промену у држању јесте енергичан румунски отпор, који Макензен није очекивао. Други разлог су претерани бугарски прохтеви.

Берлински кабинет бави се проучавањем будућег мира и жели да умери услове који се тичу Румуније. Али он наилази на претеране захтеве еоџајског кабинета и таме се могу објаснити нове наредбе Хинденбургове.

Разлике у нахођењу Немачке и Бугарске јесу ове: Бугарска влада тражи целу румунску Добруцу, док берлински кабинет жели да Бугари добију област звану Квадрилатер.

НАРОДНО ЈЕДИНСТВО

Париз, 9 септ.

Рибо је изјавио у парламенту, да ће само јединство целе нације олакшати победу.

Цела француска штампа пише са одушевљењем о говору г. Пенлевеа. »Тан« каже, да је више песимиста веровало већ у слабост. Али речи г. Пенлевеа биле су довољне да појачају јединство народа и оно је сад неразрушиво.

ЈАПАНАЦИ У ЕВРОПИ

Париз, 9 септ.

Адмирал Д. написао је у Информацији један занимљив чланак, у коме каже између осталог: Па зашто, кад се већ претпоставља превас трупа морем, не би се ишло даље од Багдада, зашто не до Солуна? Кад се војска већ у рца, хиљаду миља више не чини много, а ту би тако знатна снага, скупљена, реконструисана и снабдевана играла важну, чак одлучну улогу.

Ситнице из Немачке

Швајцарски листови су по-
сведневно пуни извештаја о о-
скудици, која влада у Немач-
кој готово у свима потреба-
ма. Има у тим извештајима
ситних ствари, на први поглед
безначајних, али често врло
симптоматичних. Такви су,
отприлике, и ова два тра:

Један немачки војник пише
своје пријатељу: »Одређен
сам да вршим реквизициону
службу у срезу Фурниер. О-
дузимамо француском станов-
ништву олово, цинк, бакар и
све месингане предмете, кан-
дила и свећњаке. Све ово ша-
ље се одмах у Немачку. Знаш,
да није увек пријатна ствар,
одузимати младим женама свад-
бене поклоне; али ратне по-
требности приморавају нас на то.
Јуче смо моји пријатељи и ја
имали успеха. У једној затво-
реној соби нашли смо 15 му-
зичких инструмената од ме-
синга, један нови бицикл, 150
комада чаршава и сервиета,
6 свећњака од кованог ба-
кра тешких 25 килограма и
читаву гомилицу штофова.

Можете замислити какву је
вику надала стара вештица,
чије су све ове ствари. Слат-
ко сам се смејао. Она је до-
била оно што је заслужила.
Само чоје било је за 10 хи-
љада марака. Ту не рачунам
бале чисте вуне ни гомиле
других предмета. Командир је
с нама био врло задовољан и
обећао нам је награду. Можда
ће ми дати и орден гвозденог
крста.

Оскудица у прерађивама
у Немачкој је сваки даном
све већа. Познати лист »Норд-
дајче Алгемајне Цајтунг« пред-
лаже, да се престане са обла-
чењем мртваца. На сваки на-
чин треба се одрећи и упо-
требити платна за покривање
стола и кревета. Исто тако
треба би младићи, по мо-
гућству и старији људи, да се
називају да иду боси.

Све бакарне предмете, као
и старе хаљине, морају ста-
новници одмах предавати Др-
жавном бироу за старо одело.
Такво је стање у Немачкој.
У Аустрији није ништа боље.
У Бечу трговци све укварено
воће и поврће бацају у нароч-
ите котарице. Чим изнесу из

радње, гомила жена се одмах
баца на овај трулеж. Патње
глад и одржавају се на лицима
ових бедника. Лист »Цајт-
захтс« да власти предузму
све мере да се такве сцене
спрече, јер ова рђава храна
потпомаже само још више шп-
рење дисентерије. Како »Цајт-
тврда, од свих вароши у Ау-
стрији, највише трпи глад Мед-
линг. У Медлингу често оста-
ју грађани по три недеље без
брашна и масти. Зато је иза-
брана нарочита делегација од
жена, која ће у Бечу протес-
товати код министра због
ове тешке оскудице.

СТРАХ ОД ОФАНЗИВЕ

Париз, 9 септ.

Немачки војни бегунци
и добили француски заробљеници при-
чају, да постоји врло
велико кретање немачке
војске и артиљерије
према фронту у Флан-
дрији. Немачки главни
штаб боји се нове са-
везничке офанзиве на
овом фронту. Велики
број тешких батерија
и огромне количине му-
ниције нагомилане су
на сектору код Ипра, а
трупe ландштурма за-
мењене су бољим тру-
пама.

КРАТКЕ ДЕПЕШЕ

Амстердам. — Према по-
следњим извештајима немачки
министар исхране изјавио је
берлинској штампи, да ће ко-
личина свиња и говеди почети
опадати још пре зиме. Том је
приликом приметио, да ће у
току идуће зиме бити нарочито
отежано снабдевање ста-
новништва млеком и маслом.
Кристијанија. — »Морген-
бладет« објављује списак 15
потошњих лађа, и примећује
да ће Луксбург дати обаве-
штења о судбини њихове по-
слуге.

Лондон. — Власти у Аме-
рици одлучиле су, да даду но-
ва имена узашћеним немачким
лађама. »Фатерланд« добиће
име »Левантон«, »Кронпринце
вон Цецили« зваће се »Мунт
Вернон«, а »Кајзер Вилхелм«
биће крштен »Агамемнон«.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Источни фронт. —
Активност артиљерије
изгледа да се смањује,
нарочито западно од
Вардара и северно од
Битоља.

Савезнички и против-
нички авијатичари из-
вршили су низ бомбар-
довања.

У Шампањи била је преко
ноћ јака артиљеријска актив-
ност. Један немачки напад на
Високи Брег одбијен је фран-
цуском ватром и није доспео
до француских линија. Немци
су имали озбиљних губитака.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Јутрос су наше тру-
пе нападе и заузеле не-

колико немачких рово-
ва и утврђених тачака
јужно од куле Хамлет.
Непријатељ је преко да-
на извршио јак против
напад на вис куле Хам-
лет, али је одбијен по-
сле упорне борбе. И-
сточно од Сен Жилјена
трупe из Ливерпула и
Лангшајра заузеле су
врло утврђен положај,
где је непријатељ био
успео да се одржи. Број
досадашњих заробље-
ника прелази 3000.

Ваздушна активност
је живља. Наши аеро-
плани испалили су ви-
ше од 27000 митраљес-
ких метака са просечне

висине од 35 метара, га-
ђајући непријатељске
ровове и појачања у
кретању. 68 бомба ба-
чене су на жељезничку
станицу Ледегем, 96 на
два аеродрома и 108 на
логоре. Нема наших де-
сет апарата.

РУСКИ КОМИНИКЕ

Западни фронт. — Војна
акција свела се на узајамну
ватру разне снаге на више
сектора.

Румунски фронт. — У
области Окине Румуни су
напали један сектор не-
пријатељских положаја ју-
жно од Геновешки и заузе-
ли један вис. На осталом
делу фронта пушкарање.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Јуче у зору један неприја-
тељски напад на наше мале
положаје јужно од Цинолона
изазвао је живу борбу, која
је завршена поразом неприја-
теља, који је оставио много
губитака на терену.

„СЛОБОДНИ“ АДНИЦИ

Лозана, 9 септ.

»Келвинге Цајтунг« пише,
да је одбор немачких народ-
них удружења радника и син-
диката, која броје 240000 чла-
нова, имао саседан у Франк-
фурту, коме је присуствовао
Брауман, изасланик министра
војног. Одбор је изгласао две
резолюције: првом се одбија
предлог Шадеманов и Рајх-
стага за мрт; другим се про-
тестује против сваког ослаб-
љивања монархије као и про-
тив увођења парламентарног
суверенитета.

За ПОСЛЕ РАТА

Амстердам, 9 септ.

Од пре неколико да-
на немачки трговачки
агенти иду по неутрал-
ним варошима и врше
закључке за после рата.
Немачка се живо бори
да припреми повољни-
је за себе стање после
рата.

Велика Крупова че-
лична друштва већ су
закључила више наруч-
бина са холандским и
шведским трговцима.

БЕЗ ПИВ

Базел, 9 септ.

»Базлер Нахрихтен« јавља,
да је ове године жетва јечма
у Немачкој била врло слаба.
Немачким пиварима ће се да-
вати свега 20 до 30 хиљада
тона јечма мелечно. Међутим
пре рата немачке пиваре не
рачунајући баварске, трошиле
су месечно милион и двеста
хиљада тона. Ово смањење
значи опадање фабрикације за
97 и по од сто према произ-
водњи пре рата.

ДОГОВОР

С ПСКЕ ЦИГАРЕТЕ

Пуштена је у продају нова
партија цигарета »Македонски
Специјалитет« и »Српски Спе-
цијалитет«.

Прве цигарете израђене су
руком, а друге су машинска
израда.

Ове цигарете израђене, као
и раније, од истог српског
дувана, квалитетом и израдом
надмашавају све остале.

На цигаретама »Српски Спе-
цијалитет« повлашћени про-
давци имаће проценат до 1000
драхми 10 од сто; од 1000 до
3000 12 од сто; од 3000 до
5000 14 од сто; а преко 5000
16 од сто.

За остале прерађевине о-
стаје проценат који је и ра-
није био.

НАШЕ ВИ ВЕСТИ

РИМ. — Пуковник Барон
изјавио је, да ће се у току
овога месеца састати у Паризу
нарочита војничка конферен-
ција. На њој ће се без сум-
ње, решавати важна питања о
јединственој англо-француској и
италијанској фронту и о важ-
ности Љубљанског пута за
Савезнике.

ЛОЗАНА. — У саксон-
ском сабору конзерва-
тивци су поднели ин-
терпелацију, у којој се
каже, да је оскудица у
хартији толика, да се
вероватно ове године
неће моћи штампати
школски уџбеници.

ВАШИНГТОН. Око
хилјаду југословенских
добровољаца из Америке
учествовало је на
рецији, која је јутрос
вршио генерал Дрид.

АМСТЕРДАМ. — Из Мин-
хена јављају, да је баварски
краљ изјавио у Хирнбергу да
је решено грађење канала,
који ће везати Рајну и Дунав.
Овим каналом моћи ће плови-
ти лађе са тонажом до 1200
тона.

СОЛУН. — Црногорски
генерал г. Лука Гојнић до-
путовао је јуче из Петро-
града.

БАЗЕЛ. — Швајцар-
ска влада пристала је
да се у Швајцарској од-
ржи конгрес социјали-
ста неутралних држава,
који ће се састати кроз
десетину дана. »Жур-
нал де Женев« мисли
да ће ова конференција
одлучити судбину кон-
ференције у Шток-
холму.

ЛОЗАНА. — У Пешти
издајује 30 радника у фа-
брикама дувана.

ЛОНДОН. По разговору
канцелара Михаелиса са ње-
говим пријатељима, наговешта-
ва се скорби савршетак рата. О
томе каже »Дејли Телеграф«:
Знамо из добро обавештеног
извора, да немачка влада овде
врши двоструки маневар: да
преради свога непријатеља и
да умри своје поданике.

РИМ. — И лијанска влада
намерава да предузме кораке
против секретара Уније соци-
јалиста и пацифиста Лазариа,
због његове пацифистичке про-
паганде, која се противи ита-
лијанском патриотизму.

БЕРН. — Немачко јавно
мишљење врло грозничаво
очекује одговор немачке вла-
де на Папину ноту. Ника-
да пангерманисти нису во-
дили тако јоку кампању да
спрече владу, да уступи
под притиском странака с
левице, и да усвоји сувише
умерене услове за мир. Пре-
ма обавештењима влада
намерава, да у своје одго-
вор не прецизира своје на-
мере о Белгији и о Литва-

нији. На супрот томе она
ће тачно изнети предлоге
који се тичу слободе мора
и једнакости у поступању
према свима државама на
економском пољу.

ЦИРИХ. — »Берли-
нер Тагеблат« мисли,
да ће одговор Споразу-
ма Папи бити у целини
сагласан са говором
Пенлевеа. Према томе,
имаће велике разлике
између њега и одгово-
ра Централних сила. Из-
гледа немогућно данас
наћи неки терен за спо-
разум. Лист се чуди оп-
тимизму Ватикана.

МИЛАНО. — Телегра-
фишу »Дејли Телегра-
фу«, да је немачки од-
говор на Папину ноту
стигао у Ватикан. Уз
одговор долазе и нео-
бични предлози за за-
кључење мира пре зиме.

ПАРИЗ. — Еко де Париз
јавља из Цириха: Грчки кон-
зул у Лугано позвао је грчке
поданике у конзулат да им
саопшти краљев указ о мо-
билизацији.

ПАРИЗ. — »Матен« јав-
ља из Цириха: Бивши краљ
Константин са великом
свитом стигао је у Цирих.
Он ће ту остати целе зиме.

ВАШИНГТОН. — Из-
међу Сједињених Др-
жава и Холандије по-
стигнут је споразум, да
се извесна количина
жита може укрцати за
Холандију под условом,
да један део товара по-
служи за снабдевање
Белгије.

ПАРИЗ. — Према депеша-
ма из Лондона, у дипломат-
ским круговима се са великим
интересовањем прате маневри
немачке дипломатије, која их
врши да би изазвала несугла-
сице међу савезницима.

ПЕТРОГРАД. — Прима-
јући команду Керенски је
известио Совјете, да неће
допустити мешање у војне
ствари.

ПАРИЗ. — »Фигаро« смат-
ра да је владина изјава е-
нергична и прецизна и да
је она прави израз францу-
ског осећања. — »Глоба«
каже: Т. Пенлеве има пра-
во да рачуна на помоћ и
на поверење свих оних, који
мисле као и он.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ
8. септембра пушкарање
и обострана акција арти-
љерије и рововских оруђа.
Наши авијони бомбардова-
ли су потпуно успешно ве-
лики логор и жељезничку
станицу код Градског.

МАЛИ ОГЛАСИ

ЧИТУЉА. Моја примерна
супруга, односно сестра, Ма-
рија Нина, преминула је 4
августа т. г. у Битољу, после
тешког боловања. О овоме
тешком губитку извештавам
пријатеље и сроднике. Захва-
љујем лекарима: т. г. Др. Жики
Михајловићу п. пуковнику, Хег
Хугу управнику српско-ен-
глеске болнице, Ноаху Шнер-
сову окр. физикусу, који су
се заузимали, да је спасу од
смрти; за тим протојереју По-
ликрону Николићу и свеште-
нику Саву Јергићу који су
чинодејствовали на погребу.
Ожалостени: супруг Светозар
Тасић полиц. писар из Бито-
ља, сестра Софија, браћа Бор-
ђе и Никола и сестричина
Цана. 1 —